

Rozwój rynku: Różne przetwory spożywcze (CN 21) — 2015–2025

Wprowadzenie

Dział 21 Nomenklatury Scalonej (CN 21) obejmuje szeroki wachlarz różnorodnych przetworów spożywczych: ekstrakty kawy i herbaty, drożdże, sosy i przyprawy, zupy, lody oraz mieszanki i preparaty niesklasyfikowane gdzie indziej. Poniższy raport analizuje ewolucję wymiany handlowej Unii Europejskiej (UE) z krajami spoza UE dla tego działu w latach 2015–2025. Podstawę stanowią dane dostępne na platformie TradeDashboard. Okres analizy obejmuje pełne lata, bez okresów prognozowanych, co zapewnia spójność porównań. W badanym dziesięcioleciu unijny sektor różnorodnych przetworów spożywczych odnotował dynamiczny wzrost wartości obrotów, pogłębienie nadwyżki handlowej, zauważalną dywersyfikację partnerów oraz wyraźne zmiany w strukturze produktowej i cenach.

1. Dynamiczna ekspansja eksportu i umacnianie nadwyżki handlowej

Wartość unijnego eksportu wzrosła w dekadzie o blisko 94%, znacząco wyprzedzając tempo wzrostu importu

Całkowita wartość eksportu CN 21 do krajów pozaunijnych wzrosła z 9,73 mld EUR w 2015 r. do 18,86 mld EUR w 2025 r. (+93,9%), podczas gdy import zwiększył się z 3,77 mld EUR do 6,71 mld EUR (+78,2%) — dane dostępne w widoku ogólnym. Zarówno rosnący wolumen, jak i systematyczny wzrost cen jednostkowych przyczyniły się do wyższej wartości.

Wskaźnik	2015	2025	Zmiana (%)
Eksport (mld EUR)	9,73	18,86	+93,9
Import (mld EUR)	3,77	6,71	+78,2
Wolumen eksportu (tys. t)	2 683	3 640	+35,7
Wolumen importu (tys. t)	1 004	1 438	+43,2
Cena jedn. eksportu (EUR/t)	3 625	5 183	+43,0
Cena jedn. importu (EUR/t)	3 753	4 670	+24,4

Wyższa dynamika cen w eksporcie wskazuje, że UE sprzedaje na rynkach trzecich towary o coraz wyższej wartości jednostkowej, prawdopodobnie przesuwając się w kierunku bardziej przetworzonych i markowych produktów.

Saldo handlowe podwoiło się, a ujemna zależność od importu uległa dalszemu pogłębieniu

Dodatknie saldo wymiany wzrosło z 5,96 mld EUR do 12,15 mld EUR, czyli o 103,9%. Wskaźnik zależności od importu netto (w relacji do produkcji) obniżył się z -3,3% do -9,1% w 2024 r. (dane o samowystarczalności). Oznacza to, że UE umocniła swoją pozycję eksportera netto w tej kategorii — eksport stanowi coraz większą część produkcji sprzedanej poza Wspólnotę. Produkcja unijna mierzona wartością urosła z 25,4 mld EUR (2015) do 51,9 mld EUR (2024, ostatnie dostępne dane), co przy jednoczesnym wzroście eksportu potwierdza silną orientację eksportową sektora (dane o produkcji).

Wzrost wartości opierał się zarówno na zwiększaniu wolumenu, jak i systematycznym wzroście cen

Wolumen eksportu wzrósł o 35,7%, a cena jednostkowa o 43,0%, co oznacza, że około połowy wzrostu wartości eksportu pochodziło ze wzrostu cen. W imporcie wolumen powiększył się o 43,2%, cena zaś tylko o 24,4%. Takie rozpiętości cenowe uwypuklają przewagę konkurencyjną UE w segmencie droższych, wysoko przetworzonych wyrobów spożywczych i mogą odzwierciedlać także efekty inflacji żywnościowej, które w większym stopniu przełożyły się na ceny unijnego eksportu.

2. Postępująca dywersyfikacja rynków zbytu i źródeł importu

Koncentracja geograficzna obrotów wyraźnie się obniżyła, najsilniej po stronie importu

Wskaźnik Herfindahla-Hirschmana (HHI) dla importu spadł z 1 676 do 1 089 (-35,0%), a dla eksportu z 908 do 728 (-19,8%) w całym okresie (dane o koncentracji). Świadczy to o rozproszeniu dostawców i rynków zbytu, co zwiększa odporność unijnego handlu na wstrząsy w poszczególnych krajach.

Nowe rynki wschodzące dynamicznie zwiększają udziały w unijnym imporcie i eksporcie

W imporcie obok wciąż dominującej Wielkiej Brytanii (1,31 mld EUR w 2015 r., 1,74 mld EUR w 2025 r., +33,1%) bardzo szybko rosły dostawy z Serbii, Ukrainy i Chin. Wartość importu z Serbii wzrosła z 40,5 mln EUR do 206,2 mln EUR (+408,7%), z Ukrainy z 21,9

mln EUR do 115,4 mln EUR (+427,1%), a z Chin z 181,2 mln EUR do 646,4 mln EUR (+256,8%) — por. lista głównych partnerów importowych. Import ze Stanów Zjednoczonych zwiększył się o 58,0% (do 771,8 mln EUR), a ze Szwajcarii o 13,4% (do 626,0 mln EUR).

Partner (import)	2015 (mln EUR)	2025 (mln EUR)	Zmiana (%)
Wielka Brytania	1 305,2	1 736,7	+33,1
Chiny	181,2	646,4	+256,8
Stany Zjednoczone	488,4	771,8	+58,0
Szwajcaria	552,2	626,0	+13,4
Serbia	40,5	206,2	+408,7
Ukraina	21,9	115,4	+427,1
Tajlandia	157,5	289,4	+83,7

W eksporcie największym rynkiem pozostawała Wielka Brytania (2,61 mld EUR → 4,15 mld EUR, +58,9%), lecz jeszcze szybciej rosła sprzedaż do Stanów Zjednoczonych (+199,1%, do 1,85 mld EUR), Chin (o ponad 300%, do 1,06 mld EUR, co wynika z danych w analizie koncentracji), Szwajcarii (+104,8%), Turcji (+112,0%) i Norwegii (+95,1%).

Partner (eksport)	2015 (mln EUR)	2025 (mln EUR)	Zmiana (%)
Wielka Brytania	2 613,3	4 152,8	+58,9
Stany Zjednoczone	618,8	1 850,7	+199,1
Szwajcaria	489,5	1 002,7	+104,8
Chiny	251,1	1 062,9 ¹	+323,3 ¹
Turcja	275,9	585,0	+112,0
Rosja	524,0	658,8	+25,7
Norwegia	253,7	495,2	+95,1
Arabia Saudyjska	267,1	479,5	+79,5

¹ Wartość z serii szczegółowej koncentracji; nieujęta w uproszczonej liście głównych partnerów.

Wyraźnie widać, że kraje spoza tradycyjnego grona odbiorców (USA, Szwajcaria) oraz rynki wschodzące (Chiny, Turcja, Arabia Saudyjska) stają się dla unijnych producentów coraz ważniejsze.

Opisana dywersyfikacja współlistnieje z rosnącą rolą niektórych partnerów jako dostawców

Wzrost dostaw z Ukrainy i Serbii może odzwierciedlać zarówno efekty umów handlowych, jak i przesunięcia w globalnych łańcuchach dostaw wywołane napięciami geopolitycznymi. W przypadku Chin dynamiczny przyrost importu (głównie dodatków do żywności i prepara-

tów) nie wpłynął negatywnie na saldo, ponieważ równocześnie eksport do Chin рос jeszcze szybciej, kształtując dodatni bilans w tej relacji.

3. Struktura produktowa – dominacja wysokowartościowych przetworów i rosnące ceny

Kategoria „Przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione” (CN 2106) jest motorem wymiany

Analiza na poziomie podpozycji CN (porównanie produktów) pokazuje, że w 2025 r. CN 2106 odpowiadała za 60,5% wartości eksportu (11,40 mld EUR) i 54,6% wartości importu (3,66 mld EUR). Udział ten wzrósł z około 60,2% w eksporcie i 53,8% w imporcie w 2015 r. – kategoria ta jest więc centralnym punktem obrotów.

Segment CN	Eksport 2015 (mln EUR)	Eksport 2025 (mln EUR)	Import 2015 (mln EUR)	Import 2025 (mln EUR)
2106 (pozostałe przetwory)	5 855	11 403	2 025	3 664
2103 (sosy, przyprawy)	1 410	3 143	633	1 254
2101 (ekstrakty kawy/herbaty)	1 041	2 014	701	1 126
2105 (lody)	532	1 232	100	295
2104 (zupy, buliony)	338	442	130	106
2102 (drożdże, proszki)	249	481	122	266

Zarówno po stronie eksportu, jak i importu największe bezwzględne przyrosty odnotowała kategoria CN 2106 (odpowiednio +5,55 mld EUR i +1,64 mld EUR), co wynika m.in. z silnego popytu na suplementy diety, odżywki i inne specjalistyczne preparaty spożywcze.

Ceny jednostkowe ekstraktów kawy/herbaty (CN 2101) znacząco wyprzedzają inne segmenty i szybciej rosną w eksporcie

W 2025 r. średnia cena eksportowa w CN 2101 wyniosła 13 154 EUR/t wobec 9 844 EUR/t w 2015 r., a cena importowa zwiększyła się z 7 951 EUR/t do 11 986 EUR/t. Różnica na korzyść eksportu (ponad 1 100 EUR/t w 2025 r.) sugeruje, że UE eksportuje produkty o wyższym stopniu przetworzenia i wartości dodanej. Wzrosty cen eksportowych były również wyraźne w kategorii lodów (CN 2105: z 2 969 EUR/t do 4 252 EUR/t) oraz sosów (CN 2103: z 1 895 EUR/t do 2 855 EUR/t). Całościowa dynamika cen eksportu (+43,0% wobec +24,4% dla importu) dowodzi, że unijna oferta jest w stanie uzyskiwać premię cenową na rynkach światowych.

Pojedyncze wstrząsy cenowe na rynkach eksportowych i importowych podkreślają punkty napięcia

Wykryte zdarzenia szokowe (wstrząsy podażowe i cenowe) wskazują na skokowy wzrost cen w wybranych relacjach:

- Eksport do Zjednoczonych Emiratów Arabskich w 2022 r.: cena wzrosła o 22,5% przy jednoczesnym wzroście wolumenu o 23,1% względem okresu bazowego, co sugeruje silny impuls popytowy przy ograniczonej podaży.
- Eksport do Nigerii w 2022 r.: cena skoczyła o 43,0%, podczas gdy wolumen obniżył się, co wskazuje na presję kosztową lub ograniczenia logistyczne przy jednoczesnym utrzymaniu wartości sprzedaży.
- Import z Turcji w 2023 r.: zanotowano wzrost ceny o 23,7% przy zwiększonym wolumenie (+23,2%), co mogło być rezultatem presji inflacyjnej w Turcji i zmiany struktury importowanych produktów na droższe.

Zdarzenia te dotyczą relatywnie niewielkich udziałów w całości obrotów (2,0% dla ZEA, 0,7% dla Nigerii w eksporcie; 4,9% dla Turcji w imporcie), ale ilustrują potencjalną wrażliwość na lokalne szoki. Ogólnie jednak współczynniki zmienności (CV) dla głównych partnerów – mierzone na podstawie danych o wolumenie (zmienność) – pozostawały umiarkowane (np. 0,18 dla importu z UK, 0,07 dla eksportu do UK), co potwierdza stabilność najważniejszych kanałów handlowych.

Podsumowanie

W latach 2015–2025 wymiana towarowa UE w dziale CN 21 (różne przetwory spożywcze) z krajami trzecimi przeszła głęboką transformację. Eksport urósł niemal dwukrotnie, a dodatkowo saldo powiększyło się do ponad 12 mld EUR, umacniając status UE jako globalnego eksportera netto w tym segmencie. Za wzrostem stoi zarówno rosnący wolumen, jak i systematyczny wzrost cen, szczególnie w najbardziej wartościowych grupach produktowych, takich jak przetwory spożywcze niesklasyfikowane gdzie indziej (CN 2106) oraz ekstrakty kawy i herbaty. Jednocześnie obserwowano wyraźną dywersyfikację partnerów handlowych – obok tradycyjnych rynków (Wielka Brytania, USA) szybko zyskują na znaczeniu Chiny, Turcja, Arabia Saudyjska, a w imporcie Ukraina, Serbia i Chiny. Spadek koncentracji obrotów, mierzony wskaźnikiem HHI, zwiększa odporność unijnego sektora na wstrząsy. Pojedyncze epizody gwałtownych zmian cen na rynkach wschodzących przypominają jednak o potrzebie monitorowania zmienności. Ogólnie rzecz biorąc, unijny sektor różnorodnych przetworów spożywczych wykazuje solidne fundamenty wzrostu, oparte na przewadze jakościowej i dywersyfikacji geograficznej.

Wygenerowano 2026-07-24 na podstawie danych z tradedashboard.eu

Raport wygenerowany maszynowo: przyspiesza analizę człowieka, choć czasami może ją wprowadzić w błąd. Nigdy nie może jej w pełni zastąpić.

Jeśli potrzebujesz porady dotyczącej europejskiej polityki handlowej lub reprezentacji Twoich interesów w Brukseli, nie wahaj się skontaktować ze mną pod adresem support@tradedashboard.eu. Znajdziesz moje CV pod tym adresem.